

VERSLAG

statencommissie

Conceptverslag van de openbare **gezamenlijke commissievergadering** in de Statenzaal van het Provinciehuis te Middelburg op 16 oktober 2015, 9.30 – 14.10 uur

---

Voorzitter: H.J. van Geesbergen

Aanwezig zijn de (plv.) leden: F. Babijn, C.W. Bierens, Mw. J. Boerjan, J. van Eck, mw. M.D. Eckhardt, M.J. Faasse, T. van Gent, A.J. Geluk, R.M. Haaze, A.M.M. van Haperen, mw. N. Heerkens, R. van Hertum, Mw. J.L. Kool-Blokland, G. Lernout, S. Mareels, Mw. P.C.A. de Milliano-van den Hemel, G.C.J. Minderhoud, R. Muste, mw. A. Pijpelink, J. Rijkse, Mw. M. Rijkse-Blok, G.D. Roeland, J.L.A.M. Roozen, G.W.A. Temmink, mw. W.A. Treurniet-Klapwijk, mw. S.H.J. Tuinder, mw. G. van Unen, mw. P.L.E. van Veen-de Rechter, J.H. Verburg, R. Viergever, J.L. de Visser, mw. A. de Weert, A. van 't Westeinde, R. van 't Westeinde, W. Willemse en R.L.J.M. de Wit

Tevens zijn aanwezig: J.M.M. Polman, J. de Bat, A.J. van der Maas, C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en B.J. de Reu (GS), en M.E. Trimpe (commissiegriffier)

---

1 Opening en mededelingen van de voorzitter

De voorzitter opent de gezamenlijke commissievergadering voor de voorbereiding van de behandeling door PS van de begroting 2016, de zomernota en de begroting van het Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen. Hij geeft vervolgens de heer Polman (cvdK) de gelegenheid enkele mededelingen te doen.

De heer Polman (cvdK) geeft aan dat de aanvaring voor de Vlaamse kust met een dreiging voor het Zwin niet direct een provinciale verantwoordelijkheid betreft. Spreker heeft wel een taak als rijksorgaan, om toe te zien op goede communicatie tussen Rijkswaterstaat en gemeenten. Bij de aanvaring is olie vrijgekomen. De gouverneur van West-Vlaanderen heeft hierin de lead. De veiligheidsregio en RWS zijn begonnen bij de bron om verder lekken van olie te voorkomen. Zodra de evaluatie van de Raad voor de Veiligheid is verschenen zal spreker deze aan Provinciale Staten toezenden. Rond de opvang van vluchtelingen deelt spreker mee dat gemeenten en de vele vrijwilligers eendrachtig samenwerken. Op Zeeuwse schaal is er goed overleg, en spreker is als rijksorgaan gevraagd daarop toe te zien. Naar verwachting zal elders in de provincie een vervolg worden gegeven aan de 72-uursopvang. De commissie zal regelmatig op dit punt worden bijgepraat.

2 Vaststellen agenda

Toegevoegd wordt de brief van GS van 13 oktober 2015 over kostenraming Waterdunen. De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.

3 Gelegenheid om in te spreken

Mevrouw De Ruiter maakt namens Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) en het Zeeuws Museum aan de hand van een notitie die als bijlage 1 is toegevoegd.

Mevrouw Van Unen (SP) vraagt wat een reorganisatie aan verlies van formatieplaatsen betekent. Mevrouw De Ruiter geeft aan dat dit op een totaal van achttien een verlies is van een tot twee formatieplaatsen. Na de vermindering van subsidie enkele jaren geleden is op natuurlijke wijze de formatie al met vier mensen teruggebracht. Bovendien komen er bij een reorganisatie een veelvoud van kosten bovenop.

Mevrouw Treurniet (CU) vraagt naar het moment dat de organisaties zijn geïnformeerd over het achterwegen blijven van indexering.

Mevrouw De Ruiter antwoordt dat in juni een vooraankondiging is gedaan, en afgelopen week de mededeling over het statenbesluit van 3 juli jl. is ontvangen.

De heer Van 't Westeinde (CDA) informeert naar samenwerkingsmogelijkheden van SCEZ en het Zeeuws Museum.

Mevrouw De Ruiter geeft aan dat er vrijwillige samenwerking, waardoor bezuinigingen worden gerealiseerd.

4 Brief SCEZ van 2 september 2015 over het niet toepassen van indexering subsidie 2016

Mevrouw De Milliano (CDA) vraagt naar de gevolgde procedure. Het betreft ook meer organisaties dan alleen SCEZ en Zeeuws Museum. Is het echt nodig om deze bezuiniging in 2016 in te voeren? Wat is het hiermee gemoeide bedrag, want reparatie kan niet alleen voor deze twee organisaties worden gedaan.

De heer Haaze (PVV) vraagt waarom het Zeeuws Museum zo laat op de hoogte is gebracht van de niet-indexering.

Mevrouw Van Unen (SP) vraagt of het college meer van dergelijke brieven van instellingen heeft ontvangen. De organisaties zijn de vorige bezuiniging nog aan het verwerken, zijn zij al op de hoogte van de zero-based begroting voor 2017?

De heer Roeland (SGP) wijst erop dat het besluit om de indexering te laten vervallen is genomen in het licht van de verslechterende financiële positie van de provincie. Hoe is de informatie hierover naar de instellingen verlopen en wat kost het om de bezuiniging voor 2016 te schrappen?

De heer Lernout (50PLUS) waarschuwt tegen besluiten die penny-wise maar pound-foolish zijn. Hierdoor ontstaat toch een vorm van kapitaalvernietiging, als organisaties door het ontslaan van personeel met een veelvoud aan kosten zitten door wettelijke ontslagvergoedingen.

De heer Van Eck (ZL) vraagt naar de reden van het eenmalig niet indexeren. Het kost meer dan het oplevert.

De heer Temmink (GL) overweegt met een motie te komen om indexering bij gesubsidieerde instellingen met personeel wel door te laten gaan. Achtergrond is dat in de begroting van de provincie ook salarisstijgingen vanwege de cao zijn opgenomen.

Mevrouw Van Veen (D66) heeft van diverse instellingen vernomen dat zij extra inkomsten te genereren, die vervolgens gekort worden op hun subsidie. Daarmee geeft de provincie geen financiële prikkel. Wordt dat meegenomen in de discussie?

De heer De Bat (GS) geeft aan dat er een bedrag van 1,1 mln. euro¹ mee gemoeid is om deze bezuiniging terug te draaien. Deze wijze van bezuinigingen is overigens zeer gebruikelijk om dalende inkomsten op te vangen. Vanaf 2017 wordt alles opnieuw bekeken, en 2016 is een overgangsjaar. Spreker vindt de bedragen niet dermate hoog dat er grote problemen verwacht worden. Alle gelieerde instellingen zijn geïnformeerd. Op SCEZ en Zeeuws Museum gaat hij niet in vanwege een lopende bezwarenprocedure. Er zijn drie reacties bij het college binnengekomen.

De heer Temmink (GL) gaat de uitdaging graag aan, en vraagt hoeveel van de 1,1, mln. euro bestemd is voor personeelslasten.

Mevrouw Van Veen (D66) vraagt om welke instellingen het nu precies gaat, met de bedragen?

De heer De Wit (PVV) vindt dat het provincieprobleem niet volledig op het bord van de gesubsidieerde instellingen gelegd kan worden.

De heer De Bat (GS) geeft aan dat de provincie 43 mln. euro aan subsidies verdeelt. Uitsplitsing van de bedragen voor wat betreft personeelskosten is wel mogelijk maar een langdurige tijdrovende klus. Spreker zegt toe een overzicht van de instellingen die het betreft met de hoogte van het subsidiebedrag. Kortage die leidt tot een reorganisatie geeft inderdaad hogere lasten; spreker wijst erop dat het relatief om kleine bedragen gaat. Alle instellingen, inclusief het Zeeuws Museum, hebben op 26 juni de betreffende brief ontvangen, omdat een verandering voor 1 juli voorafgaand aan het betreffende jaar aangekondigd moet worden. De brief die vorige week is ontvangen is een andere brief. Vanwege de bezwaarprocedure kan hij hierover geen uitspraken doen.

De voorzitter concludeert dat deze brief voldoende is behandeld.

5 Brief GS van 22 september 2015 over inhoud miljoennota

Deze brief wordt betrokken bij de behandeling van de begroting.

---

¹ De heer De Bat (GS) corrigeert dit bedrag later in de vergadering: het onderhavige bedrag voor instandhoudingsubsidies voor instellingen betreft vijftien mln. euro, en de bezuinigde indexering van bedrag komt op 300.500 euro.

- 6 Brief GS van 22 september 2015 inzake Begroting 2016 en Zomernota 2015
Statenvoorstel Vaststellen Begroting 2016, inclusief meerjarenraming - SERV-011
Statenvoorstel Begroting 2016 en meerjarenraming van het Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen - SERV-013
Statenvoorstel Zomernota - SERV-010
Brief van GS van 13 oktober 2015 over gevolgen septembercirculaire provinciefonds 2015
Brief van GS van 13 oktober 2015 over kostenraming Waterdunen.

De voorzitter geeft eerst de gelegenheid vragen te stellen aan de heer Polman (cvdK).
Mevrouw Van Unen (SP) vindt het lastig om de personeelskosten en externe inhuur uit voorgaande jaren te vergelijken met het komende jaar. Zij vraagt naar de passage over grotere betrokkenheid van de burger met de Zeeuwse politiek. Dit gaat ook over Provinciale Staten. Is de wijze waarop burgers bij de keuze van het logo zijn betrokken het voorbeeld hoe dat voortaan gaat? Wordt verwacht dat er meer gemeenten onder toezicht komen te staan?
Mevrouw De Milliano (CDA) informeert naar de stand van zaken rond de Tafel van 15. Kunnen er al concrete stappen worden gezet? Bijpraten over de activiteiten van de lobbyisten zou vaker mogen gebeuren. Is er al een lobbyplan, mede in relatie tot de verwerving van Europese subsidies? Is er een verklaring te geven dat de kosten van grensoverschrijdende samenwerking in 2014, 2015 en 2016 zo sterk verschillen?
De heer Bierens (VVD) vraagt wanneer er nieuwe initiatieven van de Tafel van 15 te verwachten zijn.
De heer Temmink (GL) zou graag zien dat de uitzendingen van de staten- en commissievergaderingen minder statisch zijn dan nu het geval is.
De heer Haaze (PVV) wijst op het wegwerken van archiefachterstanden, zoals genoemd in de Zomernota. Is er voldoende formatie en is het opgelost met deze bedragen?
De heer Polman (cvdK) geeft aan dat het betrekken van de Zeeuwse burger inderdaad iets van college én staten is. Hier zit ook een breder thema in en een ambitie achter. Interbestuurlijk toezicht in het algemeen valt in zijn portefeuille. Spreker zegt toe komende periode een afzonderlijke rapportage hierover toe te zenden. Lobbyactiviteiten in Den Haag en Brussel zijn breder dan alleen de inzet van de lobbyisten. Ook de statenleden hebben hun ingangen. Hoe een minder statische uitzending van statenvergaderingen te realiseren is kan in het Presidium worden geagendeerd. De Tafel van 15, waar spreker voorzitter van is, is eerst ambitieus ingezet. De doorstart heeft een vervolg gekregen: zo worden zaken die allen belangrijk vinden geagendeerd. Functionele samenwerking is zo'n thema., evenals het vergroten van ambtelijke slagkracht. Er worden niets gedaan wat elders al wordt besproken of geregeld. Spreker gaat ervan uit dat de heer Van der Maas (GS) daarover te zijner tijd zal informeren. De overige punten zullen door de portefeuillehouders worden beantwoord.

Na discussie over de orde van de vergadering wordt de vergadering voortgezet.
De heer Bierens (VVD) constateert dan 2016 een overgangsjaar is. Hij noemt enkele opvallende veranderingen in de uitgangspunten ten opzichte van 2015, te weten de mededeling terughoudend met garantiestellingen om te gaan, in plaats van geen garantiestellingen te doen. Vervolgens noemt spreker de algemene reserve en twee bestemmingsreserves. Deze splitsing is goed, maar de keuze waarop bepaalde zaken zoals de verhoging opcenten worden toegedeeld is niet helder. De zomernota meldt een gewijzigde bijdrage voor de RUD. Wordt dit hoger? De actualisering van het rekenmodel voor de Westerscheldetunnel leidt voor spreker tot vragen over de hoogte van de financiële ruimte in 2033. De genoemde 30 mln. euro staat in schril contrast met de in het kader van de Sloeweg genoemde 100 mln. euro. Bij het hoofdstuk grote projecten staan bepaalde passages haaks op de discussie in Provinciale Staten op 3 juli betreffende de ongelijkvloerse kruising in de Sloeweg. Spreker merkt op dat ook daarvoor animo is. De verdubbeling van de Bernhardweg-west lijkt geheel uit beeld te zijn. Door de vorige portefeuillehouder is de toezegging gedaan dat dit bij de integrale afweging betrokken zou worden. Wanneer worden Provinciale Staten geïnformeerd over de contraraming van de Tractaatweg en de geïndiceerde risico's? Dat geldt ook voor de actuele stand van zaken inzake Thermphos. De passage op blz.25 van de zomernota over de BV KKS is cryptisch: wat is nu het overschot en leidt dit nu tot een gat in de dekking voor de Sloeweg? De brief over Waterdunen is een ontgoocheling voor de VVD-fractie. Na de actualisatie van de GREX, plus de tekst in de Zomernota leek er niets aan de hand te zijn, terwijl PS nu enkele weken later met een groot tekort van drie mln. euro worden geconfronteerd. Spreker vraagt een nadere toelichting. Op blz. 91 wordt gesproken over onderhoud van kapitaalsgoederen, met name de infrastructuur. Er is onvoldoende beschikbaar voor handhaving van het kwaliteitsniveau, wanneer gaat dit spelen? Spreker hoopt dat in de komende jaren speerpunten en doelstellingen uit andere beleidsnota's zo consequent mogelijk worden opgenomen.
De heer Babijn (CDA) vraagt naar de evaluatie van de Tour de France: is bekend wat het heeft opgeleverd? De PvZ-fractie heeft zeer vaak vragen gesteld rond de grote projecten als Waterdunen, en

spreker noemt ettelijke tegenvallers. Op blz. 84 wordt 20 procent kans op het worstcasescenario genoemd, kan dit worden toegelicht? Gedeputeerde De Reu noemde bij een interview op Omroep Zeeland het bedrag klein percentage op een totaal van 200 mln. euro. Dat totaalbedrag omvat meer dan alleen gemeenschapsgeld. De onteigening rond Perkpolder is nagenoeg afgerond, en de inschatting van het risico is in de begroting een stuk lager dan in de Zomernota. De inschatting is dat het binnen de grondexploitatie opgelost kan worden, maar dat was bij Waterdunen ook het geval. Hoe zit dat nu?

Mevrouw Pijpelink (PvdA) begrijpt dat de Zomernota de start is voor de zero-based budgetting. Klopt het dat Provinciale Staten snel moeten nadenken over wat in de voorjaarnota opgenomen moet worden? Spreekster zou graag op korte termijn in gezamenlijkheid nadenken over de beleidskaders op grond van de maatschappelijke opgaven die aan het college worden meegegeven.

De heer Verburg (CU) noemt maatschappelijk betrokken ondernemerschap, wat zijn de intenties de genoemde organisaties in te zetten? Hij gaat vervolgens in op verkeersveiligheid en de N656. Zijn er acties te verwachten rond het veiliger maken van deze weg? Wat is er anders dat er nu geen nadelige financiële gevolgen van de implementatie van verschillende systemen en digitaliseringsprojecten worden verwacht? Hoe worden BioBased Europe en Strategic Boards gezien, aangezien zij niet in de paragraaf verbonden partijen worden genoemd. De algemene reserve is nu helder inzichtelijk, maar is het ook mogelijk om inzichtelijk te maken waar PS op kunnen sturen? Ook de CU-fractie is geschokt door de brief over Waterdunen.

De heer Roeland (SGP) sluit aan bij de vragen uit de VVD-fractie. De beoordeling van de zomernota heeft hij gedaan in het licht van het coalitieakkoord. Waarom wordt afgezien van de bezuiniging in 2016, nu duidelijk is waar de provincie in financieel opzicht tegen aanloopt. De stand van het vrij besteedbare deel van algemene reserve is immers laag. Hoe zit het met de meevallers, zoals de hogere bijdrage uit het provinciefonds? De projecten moeten extra aandacht krijgen, en dat is wrang gezien de brief over Waterdunen. De snelheid van informeren door het college wordt wel gewaardeerd. Spreker roept het college op te kijken of noodzakelijke onderdelen van het project soberder kunnen worden uitgevoerd. Graag ziet spreker hier een nader voorstel voor, met alternatieven waar de Staten uit kunnen kiezen. De begroting is niet voorafgegaan door een voorjaarsnota; spreker gaat ervan uit dat dit komende jaren wel weer wordt gedaan. De opgenomen doelstellingen zijn nogal vaag. Spreker ziet een opdracht om –wanneer de Staten beleidskaders vaststellen - concrete doelstellingen per jaar op te nemen. Het is goed wanneer PS en GS samen bekijken wat in de begroting terecht moet komen. Mevrouw De Milliano (CDA) is zeer geschrokken van de brief over Waterdunen. De coalitie-onderhandelingen hebben lang geduurd, juist om helder te krijgen of er niet nog meer aan narigheid uit de kast kwam. Dit tekort zit haar fractie hoog. Vervolgens informeert spreekster naar de bijraming voor de inhuur van Emendo. Blijft het hierbij? Spreekster hoort graag of het extra budget voor oplossen knelpunten openbaar vervoer voldoende is. Zijn er veel knelpunten opgelost, want zij krijgt nog steeds signalen. De opcenten worden verhoogd, en het is goed als dit wordt ingezet voor mobiliteit en openbaar vervoer.

De heer Temmink (GL) begreep uit de reactie van de heer Bierens (VVD) dat dit bedrag naar de budgettaire ruimte zou gaan.

Mevrouw De Milliano (CDA) sluit verder aan bij de opmerkingen van de heer Bierens (VVD) rond de bestemmingsreserves. Het moet wel overzichtelijk en transparant blijven. Tot slot pleit spreekster voor het helder en concreet formuleren van doelen, zodat inzichtelijk is of deze gehaald worden.

De heer Haaze (PVV) ziet dat het project Waterdunen nog onvoldoende beheerst is of wordt. Wat is de oorzaak van de afwijkingen? In de Zomernota staat dat de taakstelling in 2016 niet wordt doorgevoerd omdat de nodige ruimte wordt gevonden in de laatste ronde budgetbewaking 2015. Is het niet verstandig om daarop te wachten? Is het juist dat de opleveringsdatum voor de sanering van Thermphos van 9 mei 2016 wordt gehaald?

Mevrouw Van Unen (SP) zal op de Zomernota terugkomen in de statenvergadering. Waardoor worden de grote schommelingen in de bijdrage uit het provinciefonds veroorzaakt? Wat blijft er over van de besteedbare algemene reserve in 2019 na Waterdunen? Tot slot vraagt zij naar het nut van een geprognosticeerde balans.

De heer Temmink (GL) vindt het splitsen van de algemene reserve goed inzicht geven. Is het niet zinnig om de bezuinigingen ter hoogte van een mln. euro in 2016 toch te zoeken? Spreker staat vervolgens stil bij de vele risico's die de provincie loopt. Het is een opgave om te zorgen dat het komende jaren sluitend blijft. Er blijken onvoldoende budgetten voor onderhoud te zijn, maar zoiets kan toch voorzien worden! Is er meer duidelijkheid te geven over het overleg in IPO-verband, aangezien meer provincies hiermee blijken te kampen. Spreker mist vier mln. euro uit het provinciefonds op blz. 78.

De heer Lernout (50PLUS) maakt zich zorgen over de Sloeweg, en de risico's die nog grote kunnen worden. Zijn fractie is geen voorstander van het verhogen van de opcenten, de meeropbrengsten van de Westerscheldetunnel zouden daarvoor voldoende compensatie moeten bieden. Ongewijzigde en

tijdige planuitvoering van de Sloeweg en Tractaatweg blijft voor de havens van belang. De gevolgen van het natuurpakket Westerschelde / Perkpolder kunnen nog veel risico's opleveren. Graag een toelichting hierop. Spreker uit vervolgens zijn bezorgdheid over Thermphos.

De heer Van Eck (ZL) constateert dat het coalitieakkoord een aantal maatregelen noemt, zoals lastenverhoging voor de burger en anderzijds boekhoudkundige oplossingen zoals toevoegen bestemmingsreserves en budgettaire ruimte. Deze keus vindt zijn fractie geen goede richting. Is er in het project Sloeweg nog een post onvoorzien? Het financieel vertrekpunt en het verloop van de financiële reserves zien er zeer zorgelijk uit. Heeft de provincie wel een les geleerd uit het recente verleden, nu blijkt dat het bij Waterdunen wederom misgaat? Hij pleit voor het zoeken naar alternatieven. De Tractaatweg moet onverkort worden uitgevoerd. Kan een nadere toelichting op mogelijke consequenties van de cassatie in de zaak 'Goense'? Spreker onderschrijft de gemaakte opmerkingen over Waterdunen en Thermphos. Wat wordt bedoeld met de bijstelling naar 75 procent van de norm van contracten met Natuurmonumenten en Zeeuws Landschap? Wat gaat het college doen nu de budgetten voor beheer onvoldoende zijn om de ondergrens van het kwaliteitsniveau te bereiken.

De heer Van Haperen (PvdA) vindt de Provinciale Impuls Wonen (PIW) een belangrijk instrument voor de aanpak van de overcapaciteit van bedrijven en winkels. In 2016 is een voorstel hiervoor te verwachten, en spreker zou graag breder discussiëren over inzet en effectiviteit in het licht van de opgave waar Zeeland voor staat. Doelstellingen voor handhaving natuur vindt spreker niet terug. Hoe worden de staten hierbij betrokken, mede in relatie met RWS, EZ en provincie Zuid-Holland? Is het college voldoende actief – bijvoorbeeld door middel van indienen van zienswijzen - voor wat betreft de uitbreiding van bedrijven met intensieve veehouderij? Wordt er recht gedaan aan de verordening Ruimte?

Mevrouw Rijksen (CU) pleit ervoor om onderscheid te maken in autonome en wettelijke taken, in plaats van doorgezet beleid en ontwikkeltaken. De aanpak van het integrale gebiedsprogramma voor de Kanaalzone wordt mogelijk beëindigd. Hoe wordt hierover gecommuniceerd en hoe worden de Staten hierbij betrokken?

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt of het opgenomen bedrag voor vispassages per jaar is. Hoeveel draagt de provincie bij aan het project 'Proeftuin zoekt water'? Is het creëren van nieuwe afzetmarkten voor de landbouw een provinciale taak? Hoe worden de POP-3-projecten in Zeeland ingevuld. Er zou een notitie komen vanwege de hoogte van overheadkosten van natuurbeheer, wanneer is deze beschikbaar? Spreker doet vervolgens een suggestie ten behoeve van het Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen. Hoe zit dat overigens met de nazorg door de overheid voor particuliere stortplaatsen?

De heer Roozen (50PLUS) vraagt of de gedeputeerde bereid is om de regie te nemen in het bevorderen van mobiliteit, bijvoorbeeld rond openbaar vervoer naar ziekenhuizen.

De heer Roeland (SGP) vraagt naar de stand van zaken rond de Zanddijk in Kruiningen/Yerseke. Wat is de achtergrond van het grote verschil op blz. 63 (Landbouw en Visserij), namelijk een verlaging van 700.000 euro.

Mevrouw Van Veen (D66) vindt het stuitend te zien dat de instellingen met 1,1 mln. euro minder moeten doen in 2016, terwijl anderzijds een grote tekort op het project Waterdunen is. Daar wordt te makkelijk mee omgegaan. Spreekster zou meer inzage hierin willen. Hoeveel meerkosten zijn er gemoeid in verband met de lage rente rond de SWAP (blz. 99). Loopt de passage van de garantstelling vooruit op de aflopende garantstelling voor de ZB? Spreekster heeft zorgen over de cultuursector. Alleen de festivals worden gesubsidieerd, het Zeeuws Orkest bijvoorbeeld niet. Hoe zit het met een forse besparing op logistiek en procesindustrie, wat juist topsectoren in de economie zijn.

De heer Viergever (SP) vraagt naar de vijf grote festivals. De SP-fractie zou liever zien dat deze middelen breder worden ingezet, en minder gericht op economische waarde. Hij betreurt het dat de inzet op amateurkunst wordt beperkt. Zijn de doelen rond leefbaarheid kwantitatief of kwalitatief van aard? Spreker zou liever zien dat de inzet wordt gericht op het behoud van basisvoorzieningen, dichtbij de inwoners, in plaats van het matchen van vraag en aanbod van deze voorzieningen. Hij noemt burgerkracht: het stimuleren van initiatieven en het zelfoplossend vermogen van burgers. Is er dan ook een steunje in de rug voor degenen die dat niet zelf kunnen? Hoe verhoudt het stimuleren van de onderwijsstructuur zich met de hoogte van de OV-kosten die ouders moeten maken? De groei van de containerisatie wordt gestimuleerd, maar waarom houdt ZSP zich zo krampachtig vast aan de grondprijzen per vierkante meter? De gevolgde route verdient geen schoonheidsprijs. Spreker heeft al bij behandeling van de Economische Agenda aangegeven topsport minder belangrijk te vinden dan breedtesport. Is het college tevreden met het halen van 75 procent van de norm halte-haltereistijd? In hoeverre kan de nieuwe sluis bij Terneuzen al voor 2018 bijdragen aan de capaciteit? De lobby voor de VEZA-boog is een doodlopende route. Wordt voor het invoeren van asset management iemand aangetrokken?

Mevrouw Tuinder (SP) zou graag zien dat aan regelmatig meten en controleren op luchtkwaliteit ook acties worden toegevoegd. Zij mist een plan om bodemverontreiniging te voorkomen. Zijn mensen wel

voldoende op de hoogte wat wel of niet is toegestaan, en kan dat verbeterd worden door communicatie? Hoe ziet een aantrekkelijk vestigingsklimaat qua wonen eruit? Schaalvergroting in de landbouw vindt spreekster minder duurzaam. Het is onduidelijk op blz. 41 wie bijhoudt wat gepubliceerd is rond de Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak-Zoommeer.

Mevrouw De Weert (SP) vraagt of natuureducatie in het gedrang komt door het lagere bedrag voor Verbreding Natuur. Wat zijn de gevolgen van het veel lagere bedrag voor natuurbeheer?

De heer Mareels (PVV) vraagt wat wordt bedoeld met 'het gevolg van het overhevelen van niet bestede middelen uit eerdere begrotingsjaren naar andere begrotingsjaren via de algemene reserve'? Hoe wil het college uitputting van de algemene reserve voorkomen? Wordt gekeken naar platforms zoals TripAdvisor in plaats van slechts vvvzeeland.nl, met een klein bereik? Waarom daalt het budget voor vrijetijdseconomie met 60 procent? Is er rekening gehouden met de weerstandscapaciteit bij berekening van de algemene reserve? Spreker stelt vervolgens vragen over de voor het eerst genoemde ratio's.

De heer Temmink (GL) zou graag zien dat in de volgende begroting een beter toegelicht overzicht van krimpgetallen wordt opgenomen. Waarom wordt er in het programma milieu wel opgenomen dat optimaal gefaciliteerd wordt voor de economische ontwikkeling van Zeeland, in een gezonde omgeving, terwijl in dit kader geen luchtkwaliteit bij waterwegen wordt gemeten? Zijn er al selecties gemaakt in business cases? Spreker kondigt een motie over sociaal ondernemen aan, samen met de CU-fractie. Kan het college uitleggen wat de samenwerking met gemeenten over een detailhandelvisie inhoudt?

De heer Van Overbeeke (D66) vindt het verontrustend dat het budget voor het vaarwegennet maar net toereikend is. Is er een verklaring te geven voor de verdubbeling van het aantal verkeersslachtoffers? Is er inmiddels al zicht op het aantal zwaargewonden? Wat betekent dat financieel?

De heer Babijn (PvZ) citeert uit de risicoparagraaf en vreest in relatie tot de Tractaatweg dat er ook daar vijf tot tien mln. euro extra nodig is. Ook voor Thermphos kan een zeer groot bedrag nodig zijn. Hoeveel heeft Molecaten tot nu toe bijgedragen aan Waterdunen en wat is de intentie?

De heer Muste (PvZ) vraagt waarom er nog geen dividend van DELTA NV is geraamd, terwijl opgenomen is dat het dividend van Evides volledig aan de aandeelhouders wordt uitbetaald. Wat gebeurt er met Evides, wanneer DELTA NV wordt gesplitst? Spreker pleit voorts voor het afsluiten van turnkey-overeenkomsten bij grote projecten, waardoor risico's worden vermeden.

De heer Van Eck (ZL) vraagt wie het toezicht heeft op zend- en ontvangststations. Hij pleit ervoor haast te maken met de zoet- en zoutwaterkaart. Wat heeft de provincie te maken met een detailhandelsplan? Waarom wordt al gewerkt aan een structuur voor het grenspark Groot-Saefthinghe, terwijl er nog procedures lopen?

De heer De Bat (GS) geeft aan dat dezelfde uitgangspunten aan de basis van de tekst liggen, maar wel anders verwoord, ook qua rol van Provinciale Staten. Het college is en blijft zeer terughoudend met garantstellingen. De splitsing van de reserves heeft inderdaad geleid tot een lagere algemene reserve, die wordt aangevuld met de bestemmingsreserves. De opcenten worden incidenteel toegevoegd aan de beleidsruimte voor 2016 voor knelpunten in o.a. openbaar vervoer. Vanaf 2017 wordt het toegevoegd aan de bestemmingsreserve ten gunste van mobiliteit, via de zero-based budgetting. In het rekenmodel Westerscheldetunnel is geen rekening gehouden met een variabele rentecomponent. Dat wordt gecorrigeerd. In het erratum bij de begroting wordt onder andere de juiste hoogte van 105 mln. euro voor de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel gemeld. Conform de rapportage van Necker van Naem is snel gestart met extra projectcontrole. Daardoor kon het gisteren gemelde probleem bij Waterdunen boven water komen. Vervolgens wordt gekeken op welke manier het op te lossen is, binnen het project of door minder te doen. De Staten zullen dit jaar nog over alle projecten worden geïnformeerd, ook op het punt van de 'zaak-Goense'. Er zijn geen problemen op de andere projecten bekend. Het onderhoud van kapitaalgoederen zit op de minimumvariant. Op weg naar de zero-based budgetting moet dit wel in kaart worden gebracht, want met een kleine investering is het bijvoorbeeld mogelijk de levensduur te verlengen. De evaluatie van de Tour de France wordt binnen een maand verwacht. Voor het project zero-based budgetting wordt naar verwachting binnen anderhalve maand een informatiebijeenkomst gepland om het traject te schetsen, inclusief de momenten waarop de Staten worden betrokken. Ook de begroting wordt weer vanaf nul opgebouwd, op basis van maatschappelijke opgaven.

De heer Roeland (SGP) meent dat de vigerende beleidsnota's niet aan de kant geschoven kunnen worden en vraagt een nadere toelichting.

De heer De Bat (GS) stelt dat de staten over alles worden geïnformeerd en erbij gehaald. De begroting wordt weer gezamenlijk met Provinciale Staten opgebouwd op basis van wettelijke taken, geldend beleid en maatschappelijke opgaven, conform het coalitieakkoord. Er wordt ook nagegaan welke goede voorbeelden er in het land zijn. Spreker wacht de motie over sociaal ondernemen af. Voor digitaliseringsprojecten moet geen angst bestaan, de financiële effecten moeten wel vooraf in beeld worden gebracht, en het moet in kleine stappen gaan. Digitalisering kan ook goed zijn om risico's elk moment in beeld te brengen. In december ligt een beleidsnota over de verbonden partijen voor, waarin

een nieuw kader wordt besproken. De vraag waarop Provinciale Staten nog kunnen sturen is een onderdeel van het denkproces rond de zero-based budgetting. De eerste stappen om de begroting 2015 en de realisatie naast elkaar te leggen zijn al gezet. Het is nagenoeg zeker dat er een overschot van een mln. euro op de beleidsuitgaven is. Daarmee ontstaat ruimte om de voor 2016 geplande bezuinigingsmaatregel niet door te voeren. Spreker zet het onderhavige bedrag voor instandhoudingssubsidies voor instellingen recht: dit betreft vijftien mln. euro, en de bezuinigde indexering van bedrag komt op 300.500 euro. Bij het nieuwe begrotingsopzet is het plan de beleidsdoelstellingen een-op-een te vertalen, zodat dat beter te controleren is. Binnen nu en een maand zal spreker met informatie komen over Thermphos. De hoogte van het provinciefonds fluctueert, doordat de BDU en de bijdragen voor natuur er in zijn meegenomen. Door nieuwe voorschriften van het BBV zijn de ratio's nu voor het eerst opgenomen; aan het op een heldere manier presenteren wordt gewerkt. Spreker is geen voorstander van het koppelen van motorrijtuigenbelasting en de tolheffing voor de Westerscheldetunnel. Het project Perkpolder houdt risico's in. Op dit moment is de provincie nog niet aan zet, wel moeten op korte termijn besluiten worden genomen. Met de splitsing van de reserves is juist in beeld gebracht hoe een stabiele ondergrens in stand blijft. De fluctuaties zijn er uitgehaald. Vanaf de invoering van zero-based budgetting gaat gewerkt worden met ratio's. Met een ratio van 1,5 zit de begroting aan de veilige kant. Het lagere bedrag voor landbouw en visserij, en voor de procesindustrie komt doordat het bedrag uit de vast te stellen Economische Agenda hier niet inzit. In de loop van volgende week vinden de eerste gesprekken plaats over het banenplan voor Zeeland. Spreker is van mening dat breedtesport en topsport niet zonder elkaar kunnen. Schaalvergroting in de landbouw is niet per definitie niet duurzaam. Spreker zegt toe de vragen van de heer Mareels (PVV) schriftelijk te beantwoorden². In 2016 geldt de verlengde Economische Agenda, maar er wordt verstandig omgegaan met het aantal business cases. Dat komt nog aan de orde bij het bestedingsplan. De detailhandelsvisie kan gezien worden als een werkwijze om te combineren wat er al is, voor geheel Zeeland. De percentages uit de risicoparagraaf komen niet zomaar tot stand: het is een combinatie van ervaringscijfers en berekeningen. Ondanks dat er geen tekorten bekend zijn, is niet bekend wat zich zal voordoen.

De heer Babijn (PvZ) refereert aan een hoger bedrag voor een eigenaar bij Waterdunen. Het is dan toch een eenvoudig in kaart te brengen hoe groot het risico op dat punt is?

De heer De Bat (GS) vervolgt met de mededeling dat de provincie in sommige gevallen vergunningverlener is voor zendinstallaties, maar nooit toezichthouder. Het Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen is een wettelijke taak, waar de provincie weinig in kan sturen. De risico's zijn geborgd in het project. Om nieuwe afzetmarkten te creëren zijn de betreffende sectoren met name aan zet. Waar mogelijk wordt dit ondersteund. Begin 2016 wordt de nieuwe POP3 opengesteld, een groot deel is voor het boerenerf bestemd. Een onjuiste tekst wordt nog gecorrigeerd. Het verschil tussen de 106 mln. euro uit het provinciefonds met de 102 mln. euro wordt veroorzaakt door een rijksbijdrage voor de sanering van Thermphos. Het betrekken van inwoners – zoals bij de keuze voor het logo - is iets wat het college voorstaat. Dat gebeurt ook bij de Economische Agenda. Het bedrag uit de septembercirculaire wordt op een stelpost geplaatst en tijdelijk opgenomen in de algemene reserve, waarna het bedrag wordt betrokken bij het opstellen van de begroting 2017 c.q. de Voorjaarsnota. De heer De Reu (GS) geeft aan dat de belangrijkste les uit de Sloeweg is dat de Staten zo snel mogelijk geïnformeerd moeten worden, ook al is de omvang of de oplossing van het probleem nog onvoldoende in beeld. De informatie is hem nu anderhalve week bekend, en de reacties uit de commissie vindt hij herkenbaar. Bij een uitzonderlijk groot project als Waterdunen kunnen wel onverwachte zaken in deze orde van grootte gebeuren. Er zijn nog vraagtekens, het college heeft evenwel besloten PS te informeren met een voorlopige optelsom. Waterdunen is er niet uitgelicht, in oktober/november is een nieuwe GREX gepland, en er wordt nog steeds aan gewerkt om een sluitende GREX voor te leggen. Voor de duidelijkheid: spreker is zeer teleurgesteld op dit punt. Op een vraag van de heer Bierens (VVD) antwoordt hij dat nu eerst wordt nagegaan wat er aan diverse onderdelen tegenvalt, zowel qua inkomsten als qua uitgaven. Spreker geeft enkele voorbeelden. Hij verwacht dat er een extra provinciale bijdrage gevraagd moet worden, maar doet al het mogelijke om te voorkomen dat dit nodig is. Zonder aan de kwaliteitseisen te tornen wordt gekeken welke andere keuzes er gemaakt kunnen worden. Vragen over het ontgassen op vaarwegen zijn eerder beantwoord. De watertoets is niet weggeweest, de provincie heeft daar echter geen bemoeienis mee. Te zijner tijd kunnen PS voorstellen verwachten over de garantstelling voor de ZB. In de geldende cultuurnota zit wel degelijk veel muziek. Amateurkunst zit bij de gemeenten en de provincie doet wat gemeenten overstijgt. Daarover is overstemming. Met Molecaten wordt volop gesproken. Spreker zegt toe de vraag van de heer Babijn (PvZ) schriftelijk te beantwoorden.

---

² Zie bijlage 2.

De heer Bierens (VVD) vindt het in het geval Waterdunen extra schrijnend dat een tegenvaller boven tafel is gekomen. Het lijkt alsof het aan andere zaken dan de project control ligt, bijvoorbeeld aan de organisatie.

De heer De Reu (GS) neemt daar afstand van. Spreker is ervan overtuigd dat er op de grote projecten te weinig mensen in kwantiteit zijn gezet, na de drastische bezuinigingen op personeel. Er is een nieuwe projectdirecteur, met wie het proces is geëvalueerd. Op projectcontrole moet misschien nog extra worden ingezet. De staten worden daarover verder geïnformeerd.

Mevrouw Van Unen (SP) waardeert het dat GS op zo'n vroeg moment dit aan de staten hebben gemeld.

Mevrouw Schönknecht-Vermeulen (GS) geeft aan dat het agrarisch natuurbeheer een overhead van twintig tot veertig procent heeft door opstartkosten. Het streven is op vijftien procent te komen, maar twintig procent is redelijk. Volgende week worden de Staten hierover nader geïnformeerd. Voor de andere terreinbeheerders wordt 75 procent van de norm gesubsidieerd. Nadat het bestedingsplan Natuur door Provinciale Staten is vastgesteld, worden de bedragen via een begrotingswijziging aangepast. De 'groene' handhaving wordt gedaan door de RUD, in samenwerking met Rijkswaterstaat, het waterschap en de terreinbeheerders. De subsidiëring van 75 procent van de kosten van Natuurmonumenten en Het Zeeuws Landschap is het gevolg van vroegtijdig aangekondigde landelijke afspraken. Er is tijd voor de organisaties om zich daarop in te stellen. Spreekster zegt toe de omvang van het verschil tussen 75 en 84 procent schriftelijk mee te delen. Via de site van VVV Zeeland worden ook andere parameters gemeten, wat niet mogelijk is via commerciële boekingsites. Het college is niet van plan met andere sites in zee te gaan. Het bedrag voor de vrijetijdseconomie volgt na vaststelling van de Economische Agenda. Het opgenomen bedrag betreft reeds aangegane verplichtingen. Na iedere ronde van de PIW volgt er een evaluatie. Het plan is om in 2016 opnieuw een of twee rondes te doen. Er is gekozen voor een kleinere opzet van containerisatie, wat nu al heeft geleid tot een wekelijkse verbinding. De provincie faciliteert, maar gaat zelf geen kades aanleggen. Het grondbeleid van ZSP is niet krampachtig. De aandeelhouders hebben gesteld een gemiddelde van acht procent aan te houden, waar soepel mee wordt omgegaan. Er kan echter niet met verliesgevende business cases worden gewerkt. Het dividend van Evides valt toe aan DELTA NV, die de aandelen van Evides in bezit heeft. Spreekster noemt de eisen uit de ruimtelijke verordening waaraan een intensieve veehouderij moet voldoen voor uitbreiding. De inhuur van Emendo zal niet ten eeuwige dag zijn, er is wel een vaste prijsafsprake voor de rest van het 'gamma'-traject, dat gelijk tussen de aanhouders wordt verdeeld.

De heer Van der Maas (GS) herinnert aan de totstandkoming van de Tafel van 15. Er wordt nu gezocht naar de toegevoegde waarde, wat een goede informatie-uitwisseling betekent. Daarnaast wordt de Tafel van 15 gebruikt om onderwerpen die voor alle vijftien van belang zijn te agenderen. Per thema wordt daarnaar gekeken. Verder wordt de Tafel van 15 gebruikt voor externe spiegeling om meer bestuurskracht te ontwikkelen. Op de vraag van de heer Roeland (SGP) zegt de heer Van der Maas (GS) toe aan de Staten te informeren en te betrekken bij de spiegeling. Het doel is een krachtige regio. De heer Van Eck (ZL) vraagt aan te geven waar gemeenschappelijke uitgangspunten liggen en de toegezonden reacties van gemeenten toe te zenden.

De heer Van der Maas (GS) gaat vervolgens in op het wegwerken van een archiefachterstand. Dit is een eenmalig actie vanwege een behoorlijke achterstand in de laatste fase voor overdracht van provinciaal archief van 1950 tot nu aan het Zeeuws Archief. De verdubbeling van de Bernhardweg-West wordt betrokken bij de totale afweging rond de Sloeweg. Dan wordt gekeken waar prioriteit gelegd moet worden, ook gezien de financiële polsstok. Het fietspad bij de N656 bij Oud-Vossemeer wordt de actie voor 2016. Er is voor nu een 60-km-zone van gemaakt, en er wordt gehandhaafd. Een nieuw systeem voor asset-beheer is bedoeld om lagere beheerskosten te krijgen. Er wordt een bewezen systeem aangeschaft, en dat behelst een gefaseerde periode van vier jaar. Ook wordt meegenomen wat anderen doen, zodat zaken gezamenlijk voordeliger aangepakt kunnen worden. Voor de Tractaatweg worden de plannen verder ontwikkeld. Er is een kleine post 'onvoorzien' voor de Sloeweg, die waarschijnlijk toereikend is. Voor wat betreft degenen die qua mobiliteit niet vallen onder de zelfstandige Zeeuw is de nota Nieuwe Wegen, waarin punten als zelfredzaamheid worden genoemd. Rondom de haltetaxi is minder uitgegeven, waardoor er op andere knelpunten meer gedaan kon worden. Er zijn nog knelpunten over die opgelost moeten worden. De pendelbus naar het ziekenhuis in Goes is zo'n knelpunt.

De heer Roozen (50PLUS) zou graag een meer dwingende inzet richting de marktpartijen zien.

De heer Van der Maas (GS) geeft aan dat bij de tussenevaluatie van de concessie daarop teruggekomen wordt. Er is voortdurend aandacht voor knelpunten op het gebied van rail weg of water, die na melding zoveel mogelijk worden opgelost. Voor de Zanddijk in Yerseke is een nieuw tracé ontworpen, waarvoor veel tijd en geld nodig is. Er wordt nu gekeken hoe deze dijk ge-update kan worden, met mogelijk een knip waardoor vrachtverkeer eerder van de dijk wordt gehaald richting het industrieterrein en haven. Spreker acht dit kansrijk en streeft daarbij naar een duurzame oplossing, in

overleg met gemeente Reimerswaal. De kwaliteit én bereikbaarheid van basisvoorzieningen zijn heel belangrijk. Daarvoor kan opschaling nodig zijn, maar het is wel een uitdaging. De kosten van openbaar vervoer voor scholieren is in sommige gevallen hoog. Spreker verwijst naar Stichting Scholierenvervoer, waardoor scholieren een korting van veertig procent krijgen. Met de nieuwe concessie is ingezet op kwaliteit van het vervoer. Voortduren wordt gemonitord met reizigers en vervoerder hoe het vervoer beter kan. Er is een gestage toename te zien op het gebied van het gebruik van vaarwegen, en de nieuwe sluis bij Terneuzen biedt daarin een enorm potentieel. Het is een goede zaak om het gebruik van vaarwegen te stimuleren. De VEZA-boog is voor goederenvervoer richting Antwerpen een goede ontwikkeling, wel is het verstandig om alleen op kansrijke zaken in te zetten. Daarover wordt binnenkort met Vlaanderen, aan de hand van studies, gesproken. De handhaving in relatie tot vergunningen wordt door middel van het VTH³-beleid gedaan. Regelmatig wordt gemeten en gecontroleerd of binnen de vergunningsvoorwaarden wordt gewerkt. Spreker gaat na of het mogelijk is krimpcijfers inzichtelijk te maken. Het budget voor onderhoud van (vaar)wegen is onvoldoende; in overleg met de staten wordt gekeken welke onderhoudsniveaus gewenst zijn. In 2014 waren er veel verkeersdoden, wat spreker betreurt. Het aantal zwaargewonden is moeilijker na te gaan. Ook bijna-ongevallen wil het college registreren.

De heer Bierens (VVD) herinnert aan zijn vraag over het overschot op de Sluiskiltunnel. De heer Van der Maas (GS) zegt toe volgende week daarop schriftelijk terug te komen⁴.

De voorzitter concludeert dat de statenvoorstellen Vaststellen Begroting 2016, inclusief meerjarenraming, Begroting 2016 en meerjarenraming van het Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen en Zomernota voldoende onderbouwd zijn voor behandeling door Provinciale Staten. Het statenvoorstel Begroting 2016 Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen kan als hamerstuk worden geagendeerd.

7 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 14.10 uur.

---

³ Vergunningaanvraag, toezicht en handhaving.

⁴ Zie bijlage 3.

Inspraakreactie Zeeuws Museum en Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland

Gezamenlijke commissies 16 oktober 2015

In het grotere geheel van het vaststellen van de uitgangspunten voor de provinciale begroting 2016 kan het zomaar zijn dat één effect daarvan u is ontgaan. Het gaat dan misschien niet om een van de in financieel opzicht grootste effecten, maar voor instellingen als de onze wel heel ingrijpende effecten.

Onlangs hebben SCEZ en het Zeeuws Museum namelijk bezwaar aangetekend tegen de aankondiging dat in 2016 eenmalig geen begrotingsposten worden geïndexeerd. Concreet betekent dit namelijk dat ook de integrale kostensubsidies niet geïndexeerd zullen worden. Voor SCEZ betreft dit een extra korting van ca. €28.000 en voor het Zeeuws Museum ca. €25.000.

Het besluit van GS is ons eind juni per brief meegedeeld. In de brief werd niets gezegd over het moment waarop PS over de uitgangspunten begroting zouden besluiten. Daarop vooruitlopend hebben wij vast bezwaar aangetekend.

Gisteren ontvingen wij een brief waaruit blijkt dat PS al op 3 juli 2015 de uitgangspunten begroting 2016 heeft vastgesteld. Wij zijn daarmee niet in de gelegenheid gesteld om u als statenleden te informeren over de effecten van dit besluit voor onze instellingen voor een begroting en prestatieafspraken die over twee weken bij GS moet worden ingediend.

Bij deze willen we de motivatie voor dit bezwaar alsnog graag onder uw aandacht brengen.

In 2012 is er een grote bezuinigingsoperatie op provinciaal niveau uitgevoerd. De omvang van deze bezuinigingen voor SCEZ en Zeeuws Museum zijn destijds zodanig vastgesteld dat onze organisatie niet zouden hoeven reorganiseren.

Met veel passie voor ons culturele erfgoed, cultureel ondernemerschap en pijnlijke maatregelen is een deel van die bezuinigingen inmiddels gerealiseerd en voor de komende jaren staat het restant ingeboekt. Alles met het doel om op een verantwoorde manier de kortingen te realiseren zonder dat deze tot een kostbare reorganisatie zou leiden.

Drie jaar geleden is besloten door uw staten om de indexering op 2% vast te stellen. Voor 2015 is de indexering naar beneden bijgesteld naar 1,35% en voor 2016 dus eenmalig op nul. Dat lijkt een beperkte, eenmalige ingreep, maar is in feite een bezuiniging die de komende jaren doorwerkt in onze begrotingen. Het is daarmee niet een eenmalige, maar een structurele korting. Voor onze organisaties wordt daarmee de grens bereikt van wat wij zonder drastische maatregelen kunnen realiseren.

SCEZ en Zeeuws Museum vragen u daarom om te overwegen alsnog te besluiten de indexering op de subsidies toe te passen, overeenkomstig het besluit dat u hierover drie jaar geleden nam.

Marjan Ruiter, directeur Zeeuws Museum

Wim Scholten, directeur SCEZ.

Ambtelijke beantwoording vragen PVV in gezamenlijke commissie van 16 oktober 2015

Algemene Reserve:

Geleidebrief, pagina 2 en begroting, pagina 8:

De forse onttrekking in 2016 en de onttrekkingen in de jaren daarna zijn veelal het gevolg van het overhevelen van niet bestede middelen uit eerdere begrotingsjaren naar andere begrotingsjaren via de algemene reserve.

Algemene reserve (bedragen x € 1 miljoen)	2015	2016	2017	2018	2019
Beginstand	46,0	49,3	28,6	26,8	21,0
Mutaties	3,3	-20,7	-1,8	-5,8	-1,8
Eindstand	49,3	28,6	26,8	21,0	19,1

1. Wat wordt hier exact mee bedoeld: "(...) het gevolg van het overhevelen van niet bestede middelen uit eerdere begrotingsjaren naar andere begrotingsjaren via de algemene reserve"?

In de begroting voor enig jaar opgenomen bedragen die om allerlei redenen (bijvoorbeeld vertragingen binnen een project) niet tot een last (lees uitgave) in dat betreffende jaar leiden worden in dergelijke gevallen aan de algemene reserve toegevoegd en er in een later jaar weer aan onttrokken. Een flink deel van het saldo van de algemene reserve bestond daarom uit feitelijk 'beklemde' middelen. Inmiddels is conform 'Krachten bundelen' in de Zomernota opgenomen dat dergelijke overhevelingen van het ene naar het andere jaar niet langer via de algemene reserve lopen maar via een speciale bestemmingsreserve, de reserve meerjarige projecten. Daardoor wordt het zicht (en de grip) op zowel de overhevelingen als op de feitelijke stand van de algemene reserve zuiverder.

2. Wat zijn de plannen van Gedeputeerde Staten om te voorkomen dat de algemene reserve mogelijk volledig uitgeput zal zijn in de nabije toekomst?

Terughoudendheid met het opnemen van nieuwe lasten en het inzetten op het vergroten van de inkomsten van de Provincie zoals verwoord in het coalitieakkoord moeten hieraan bijdragen. Ook de zero-based budgetting operatie die in 2015 wordt opgestart moet onder andere bijdragen aan een gezonde reservepositie.

Toerisme:

Begroting, pagina 62:

3. Versterken van de aantrekkingskracht van Zeeland als toeristische bestemming

- Strategische marktwerking en promotie van toeristisch Zeeland.
- Toename van het aantal bezoekers op vvvzeeland.nl met ten minste 10%
  - Metingen:
  - > 2,5 miljoen bezoekers voor de website

3. Heeft de Provincie gekeken naar platforms zoals TripAdvisor in plaats van slechts vvvzeeland.nl? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op wat voor wijze?

Deze vraag is mondeling beantwoord in de commissievergadering.

4. Heeft Gedeputeerde Staten plannen om Zeeland op platforms zoals TripAdvisor te promoten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat houden deze plannen in?

Deze vraag is mondeling beantwoord in de commissievergadering.

Begroting, pagina 63:

	2014 (Jaarrekening)	2015 (Begroting na wijziging)	2016
Lasten	20.025	16.982	12.577
Baten	-3.733	-1.382	-27
resultaat voor bestemming	16.292	15.601	12.551
toevoeging reserve	500	529	
onttrekking reserve	-1.000	-2.694	-1.028
resultaat na bestemming	15.792	13.435	11.522
Per Doelstelling			
070101 Excellent economisch vestigingsklimaat	4.515	5.119	5.082
070102 Logistiek en procesindustrie	3.819	2.298	1.506
070103 Landbouw en visserij	780	765	105
070104 Vrijtijdseconomie	1.650	1.957	619
Ambtelijke inzet en overhead	5.529	5.462	5.239
Totaal	16.292	15.601	12.551

5. Waarom daalt de post "Vrijtijdseconomie" tussen 2015 en 2016 met €1.338.000,-?

Zoals bij alle onderdelen van het programma Economie geldt zijn de middelen voor de uitvoering van de verlengde economische agenda nog niet geraamd op de specifieke doelstellingen. Dat gebeurt middels een begrotingswijziging na vaststelling van het bestedingsplan Economische agenda 2016 door Provinciale Staten.

Weerstandscapaciteit:

Begroting, pagina 86:

(bedragen x 1 miljoen)

Tabel 3: beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	startcapaciteit
algemene reserve	28,6
Bestemmingsreserve	0,8
vrije belastingcapaciteit Motorrijtuigenbelasting	15,3
ruimte meerjarenbegroting	0
stille reserves	p.m.
totale weerstandscapaciteit	44,7

6. Is er rekening gehouden met de weerstandscapaciteit bij de berekening van de algemene reserve zoals deze is gepresenteerd op pagina 8 van de begroting?

De berekening van de algemene reserve is niet afhankelijk van de weerstandscapaciteit. Het omgekeerde is wel waar. De stand van de algemene reserve is een belangrijk onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit.

7. Waarop zijn de genoemde percentages in de risicomatrix gebaseerd? Dus: op basis waarvan zijn deze vastgelegd?

Het maken van een inschatting per risico van kans en impact geschiedt door deskundigen. In eerste instantie worden deze inhoudelijke specialisten binnen de organisatie gezocht. Het kan echter voorkomen dat een externe deskundige input moet leveren om inzicht te krijgen in specifieke risico's.

Ratio's:

Begroting, pagina 88:

Tabel 7: Netto schuldquote	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
A Vaste schulden	-		
B Netto vlottende schuld	82,6		
C Overlopende passiva	209,1		
D Financiële activa	7,7		
E Uitzettingen < 1 jaar	43,5		
F Liquide middelen	93,6		
G Overlopende activa	5,9		
H Totale baten	305,9		
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H*100%)	46.1%	n.t.b.*	n.t.b.*

8. Waarom zouden de solvabiliteitsratio en een quote op basis van schulden / baten wel van toepassing zijn op een organisatie als de Provincie Zeeland maar de current ratio niet?

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en zijn bedoeld om te helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de provincie. Het BBV schrijft voor dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. In het BBV is gekozen voor een set kengetallen die meer zijn toegesneden op overheden (provincies en gemeenten). Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de provincie beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze zijn bedoeld om inzicht te bieden in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

Solvabiliteitsratio en netto schuldquote geven inzicht in de weerstandscapaciteit en de schuldpositie van een organisatie.

De current ratio geeft inzicht in de liquiditeit van een organisatie.

9. In hoeverre is het nuttig om een quote op te stellen op basis van schulden / baten, gezien het feit dat vrijwel alle baten gereserveerd zijn?

De schuldquote verschaft inzicht in het niveau van de schuldenlast en de druk van rentelasten en aflossing op de exploitatie.

10. Waarom is er een solvabiliteitsratio opgesteld op basis van (eigen vermogen / balanstotaal) i.p.v. de andere methode, (totale activa / vreemd vermogen)?

Omdat de kengetallen worden gebruikt die zijn voorgeschreven in het BBV. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

11. Heeft Gedeputeerde Staten plannen om de solvabiliteit van de provincie te verbeteren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op wat voor wijze?

In het coalitieakkoord is verwoord dat de komende collegeperiode een actiever financieel beleid wordt gevoerd met als devies: evenwicht en kritisch op uitgaven en inkomsten. Zo moet bijvoorbeeld de zero-based budgetting operatie die in 2015 wordt opgestart onder andere bijdragen aan een gezonde

reservepositie. De verwachting is dat dit ook een positief effect heeft op de solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal).

memo

van : A.W. Wissekerke / R. de Troije
 afd : FIN
 telefoonnr.: (0118) 63 11 67
 aan : C.W. Bierens (i.a.a. gezamenlijke commissies)
 datum : 23-10-2015
 onderwerp : Vraag van de heer Bierens in commissie

Tijdens de gezamenlijke commissievergadering op vrijdag 16 oktober jl. heeft de heer Bierens een vraag gesteld over de Kanaalkruising Sluiskil (KKS). Dit naar aanleiding van de tekst in de Zomernota op pag. 25. Gedeputeerde de heer Van der Maas heeft toegezegd de vraag deze week schriftelijk te beantwoorden.

De vraag van de heer Bierens:

Onder het kopje risico's staat dat het project KKS een positief resultaat heeft van circa € 27,8 miljoen en dat het provinciaal aandeel hierin € 13,9 miljoen bedraagt. Wanneer wordt uitgegaan van het door PS vastgestelde budget (krediet) zal het genoemde overschot iets meer zijn dan de helft van dit bedrag. PS heeft op 3 juli besloten om een deel van het overschot van het project Sluiskiltunnel in te zetten als dekking voor tekort Sloeweg. Het gaat daarbij om een bedrag van € 10,825 miljoen.

Klopt het dat het 'werkelijke' overschot dus circa € 7 miljoen is voor de Provincie Zeeland? Zo ja, is op 3 juli jl. dan op basis van de juiste informatie een besluit genomen voor de Sloeweg voor het bedrag van € 10,825 miljoen?

Antwoord:

Op 5 november 2010 is door Provinciale Staten een projectbudget van € 295,6 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanleg van de Sluiskiltunnel. Bij de start van het project is door ons college met de BV KKS afgesproken dat het projectbudget jaarlijks mag worden geïndexeerd. De indexering en de daarmee jaarlijkse ophoging van het budget is gedurende de uitvoering van het project niet aan Provinciale Staten voorgelegd. Er is door ons college voor gekozen om de indexering ten laste te brengen van de post onvoorzien. Provinciale Staten is steeds halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang in het project, de kosten en de post onvoorzien. Bij de afronding van het project (4^e kwartaal 2015) wordt een eindafrekening opgesteld. Hierbij zal dan eerst het projectbudget worden opgehoogd met de indexering, waarna vervolgens het overschot vrijvalt. Zie hiervoor ook onze brief van 10 februari 2015. Volgens de laatste indexeringcijfers van oktober 2014 zou het projectbudget opgehoogd moeten worden naar een bedrag van € 307,8 miljoen.

In de zomernota is aangegeven dat de totale kosten het benodigd projectbudget richting de € 280 miljoen gaat. Indien dit laatste het geval is dan zal er € 27,8 miljoen aan budget vrijvallen. De helft van dit bedrag vloeit terug naar het Rijk. Het provinciaal deel van het overschot bedraagt dan € 13,9 miljoen.

Provincie Zeeland heeft gedurende de realisatie van de Sluiskiltunnel een aantal kosten ten laste van het Provinciaal deel van de post onvoorzien gebracht. Dit zijn scopewijzigingen, het bedrag aan niet-compensabele BTW, de rentekosten en de bijdrage voor de aanleg van de calamiteitenroute Koegorsstraat. Het gaat om een bedrag van € 1.970.000,- Dit betekent dat Provincie Zeeland ca. € 12 miljoen minder kosten heeft.

De kosten voor aanleg van de Sluiskiltunnel worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel (besluit PS 5 november 2010). Omdat de kosten lager uitvallen hoeft er dus voor ca. € 12 miljoen geen onttrekking aan deze reserve plaats te vinden.

Mede op basis van deze kennis over de Sluiskiltunnel is het voorstel voor dekking van de meerkosten voor de Sloeweg tot stand gekomen. Met het PS besluit van 3 juli 2015 is besloten om € 10,825 miljoen aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel te onttrekken ten behoeve van de realisatie van de Sloeweg.

Schematische weergave:

